

บทที่ 5

การบันทึกกิจการฟาร์มและระบบบัญชีฟาร์ม

- 5.1 ความหมายบัญชีฟาร์ม
- 5.2 ประโยชน์ของการจดบันทึกและการทำบัญชีฟาร์ม
- 5.3 ประเภทของการจดบันทึกกิจการฟาร์ม
- 5.4 วิธีการบันทึกกิจการฟาร์ม

การจดบันทึกและการทำบัญชีฟาร์มมีประโยชน์อย่างไร?
การบันทึกกิจการฟาร์มควรบันทึกข้อมูลประเภทใดบ้าง?
จะมีวิธีบันทึกกิจการฟาร์มอย่างไร?

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

สามารถ...

- จดบันทึกและทำบัญชีฟาร์มได้

5.1 ความหมายบัญชีฟาร์ม

การบัญชี

การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุป ข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือ การให้ ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมของกิจการ¹

บัญชีฟาร์ม

บัญชีฟาร์ม (Farm Accounting) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายการค้าของกิจการ ฟาร์มบันทึกในรูปแบบตัวเงิน จำแนกหมวดหมู่ สรุปผล และจัดทารายงานทางการเงิน เพื่อให้ประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินการแก้ปัญหาของฟาร์มและช่วยปรับปรุงการดำเนินงานฟาร์มให้ได้ผลดี¹

5.2 ประโยชน์ของการจดบันทึกและการทำบัญชีฟาร์ม²

การทำฟาร์มเป็นธุรกิจเช่นเดียวกับธุรกิจการค้าหรือธุรกิจอย่างอื่น ซึ่งส่วนใหญ่มีกำไร เป็นเป้าหมายที่สำคัญ เป้าหมายที่แท้จริงของเกษตรกรส่วนมากก็คือ การมีระดับความเป็นอยู่ที่ดี และครอบครัวมีรายได้มากขึ้น เกษตรกรจะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจในการปรับปรุงแก้ไขการทำฟาร์ม ของตนเอง และควรจะคำนึงว่าตนเองทำหน้าที่เป็นผู้จัดการธุรกิจอย่างหนึ่งมีหน้าที่วางแผนและ วินิจฉัยกิจกรรมต่างๆ ภายในฟาร์มของตน แต่ละปีว่าจะทำการผลิตอะไร จะปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ ชนิดใดบ้าง ในที่ดินแต่ละแห่งมีเครื่องมืออะไรบ้างที่ต้องใช้ในการผลิต จะทำการผลิตโดยวิธีไหนและมี วิธีปฏิบัติอย่างไร เป็นจำนวนเท่าใด ควรจะทำการผลิตพืช หรือสัตว์ในช่วงไหนจึงสามารถขายผลิตผล ให้ได้ราคาดีและทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่มีผลเพียงที่จะทำการผลิตตามแผนที่วางไว้หรือไม่ หลังจากที่ เกษตรกรได้ตัดสินใจในปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งดำเนินการผลิตตามแผนที่วางไว้แล้วนั้น เกษตรกรควร จะทำการสรุปผลการดำเนินธุรกิจของฟาร์มในรอบปี ว่าประสบผลมากหรือน้อยเพียงไรมีปัญหาและ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร

อุปสรรคอย่างไร ควรปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนไหน เพื่อจะได้หาทางวางแผนการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ให้ดียิ่งขึ้นในปีต่อไปได้

ปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาฟาร์มคือ การไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง อันเนื่องมาจากไม่มีการจดบันทึกกิจการและการลงบัญชีฟาร์ม ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มักจะอาศัยความทรงจำและประสบการณ์ที่ผ่านมาช่วยในการวินิจฉัย และตัดสินใจในการผลิตพืชและสัตว์ในแต่ละปี ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจมีข้อผิดพลาดในการวางแผนดำเนินธุรกิจฟาร์มได้ ทำให้ไม่ประสบผลเท่าที่ควร วิธีการที่จะช่วยให้เกษตรกรที่มีข้อมูลที่เพียงพอ นั้น เกษตรกรควรจะต้องมีการลงบัญชีและบันทึกรายละเอียดของกิจการฟาร์มต่างๆ เช่น รายได้และรายจ่าย พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต การใช้แรงงานในการผลิตพืชและสัตว์ ตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สินของฟาร์มเป็นต้น ดังนั้น การทำบัญชีฟาร์มมีประโยชน์ดังนี้²

1. การจดบันทึกและการทำบัญชีฟาร์มให้ประโยชน์ ดังนี้

1.1 การจดบันทึกการทางการเงินต่างๆ ไว้ ช่วยป้องกันการหลงลืม อันก่อให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินการได้ ทำให้รู้เงินสดที่เหลืออยู่ในมือนั้นได้มาจากทางไหนบ้าง เป็นเงินเท่าไร แล้วใช้จ่ายเป็นเงินอะไรบ้าง ฟุ่มเฟือยเกินฐานะหรือใช้ไปในทางไม่ถูกไม่ควรหรือไม่ก็อาศัยตัวเลข ข้อมูลที่จดไว้นั้นเตือนตัวเองให้รู้จักใช้เงิน เลิกกับรายจ่ายไร้ประโยชน์ เช่น ค่าเหล้า บุหรี่ ค่าหุยบนดิน เป็นต้น

1.2 ช่วยให้เกษตรกรทราบถึงผลกำไรหรือขาดทุนในการดำเนินงาน การทำธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือประกอบอาชีพเกษตรกรรม ท่านก็สามารถรู้ว่ากิจกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีกำไรหรือขาดทุน โดยอาศัยการจดบันทึกค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อค้นหาต้นทุนซึ่งจะนำไปหักกับรายได้ที่จดไว้ ก็จะทราบผลว่าได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไรบ้าง และมีสาเหตุจากด้านใด

1.3 ใช้เป็นข้อมูลยืนยันรายการของรายรับ – รายจ่ายต่างๆ ที่ท่านจดไว้ สามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยัน

1.3.1 คนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านอยากรู้ว่าในปีก่อน แต่ละครอบครัวช่วยเหลืองานทอดกฐินของหมู่บ้านคนละเท่าไร หรือแต่ละครอบครัวได้รับเงินค่าแรงจากโครงการช่วยเหลือของทางราชการอะไรบ้าง และเป็นเงินเท่าไร

1.3.2 เมื่อเวลาสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรพร้อมด้วยผู้ตรวจสอบบัญชี ออกมาพบท่านซึ่งเป็นสมาชิก เพื่อขอสอบถามหรือยืนยันเกี่ยวกับค่าหุ้น หนี้เงินกู้คงเหลือ หนี้การค้าคงเหลือเงินรับฝากคงเหลือ

1.3.3 ชี้แจงกับหน่วยราชการต่างๆ ที่ต้องการตัวเลขรายได้และค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนทางการเกษตรของเกษตรกร เพื่อทางราชการจะได้นำตัวเลขเหล่านั้นไปประกอบการกำหนดนโยบาย และแผนงานช่วยเหลือได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น และทำให้สามารถพิจารณาการช่วยเหลือด้านเงินกู้ และแหล่งเงินทุนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 ทำให้เกษตรกรทราบรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินต่างๆ ที่มีอยู่และให้ข้อมูลแก่เกษตรกร เพื่อทำการตัดสินใจวางแผนและงบประมาณการดำเนินงานในปีต่อไป

5.3 ประเภทของการจัดบันทึกกิจการฟาร์ม

การบันทึกกิจการฟาร์มมีหลายประเภทด้วยกัน รูปแบบที่ใช้ในการบันทึกและจำนวนบันทึกที่ต้องใช้นั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของการทำฟาร์มและรายละเอียดปลีกย่อยของข้อมูลที่ต้องการ การบันทึกกิจการฟาร์มที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ นับได้ว่าครอบคลุมการบันทึกข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ กิจการฟาร์มทั้งหมด โดยจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ การบันทึกหนี้สินและทรัพย์สิน การบันทึกข้อมูลในด้านการผลิต และการบันทึกรายรับและรายจ่ายของฟาร์ม

การบันทึกหนี้สินและทรัพย์สิน

การกำหนดบันทึกทรัพย์สินฟาร์มนั้น อาจทำได้ 2 ประเภท คือ การกำหนดโดยการพิจารณาช่วงปีดำเนินการผลิต และ การกำหนดโดยการพิจารณาความสะดวกของเกษตรกรผู้บันทึก

1. การกำหนดโดยการพิจารณาช่วงปีดำเนินการผลิต กล่าวคือ จัดเวลาบันทึกทรัพย์สินฟาร์มให้อยู่ในระยะเวลาที่การดำเนินธุรกิจฟาร์มมีอยู่น้อยหรือสิ้นสุดแล้ว เช่น ในท้องที่เกษตรกรมีการทำนาเป็นหลัก การกำหนดวันบันทึกทรัพย์สินฟาร์ม ควรอยู่ในช่วงที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยแล้ว และมีการจำหน่ายผลผลิตฟาร์มส่วนใหญ่ออกไปแล้ว

2. การกำหนดโดยการพิจารณาความสะดวกของเกษตรกรผู้บันทึกเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้บันทึกสะดวกในช่วงใดก็บันทึกในช่วงนั้น

รายละเอียดในการบันทึกทรัพย์สินฟาร์มอาจแยกออกได้เป็น 6 กลุ่ม คือ

1. ที่ดิน การบันทึกทรัพย์สินเกี่ยวกับที่ดินจะแบ่งที่ดินฟาร์มออกเป็นแปลงย่อยตามลักษณะของพื้นที่ และการใช้ที่ดินลักษณะการถือครอง โดยกำหนดมูลค่าของดินแต่ละแปลงตามราคาการซื้อและการขายแต่ละปีของท้องถิ่นในช่วงปีดำเนินการ ถ้ามีการซื้อขายเช่าที่ดินในระหว่างปีต้องหมายเหตุไว้ด้วย

2. โรงเรือน สิ่งก่อสร้างและเครื่องมือเครื่องจักรในการเกษตร หรือทรัพย์สินถาวร การบันทึกทรัพย์สินประเภทนี้ควรจัดบันทึกมูลค่าในปีที่ซื้อหรือสร้างไว้ด้วย เพราะทรัพย์สินดังกล่าวจะมีอายุการใช้งานในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วหมดสภาพ ไม่สามารถนำมาใช้งานได้อีก จึงต้องคิดค่าเสื่อมหรือสึกหรอระหว่างปีด้วย โดยการหาค่าเสื่อมหรือค่าสึกหรอแบบหาเฉลี่ยโดยตรง

3. จำนวนและมูลค่าพืชผล เป็นการบันทึกทรัพย์สินที่เกี่ยวกับพืช ซึ่งได้แก่ จำนวนและมูลค่าของพืชผลที่เป็นพืชอายุสั้น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ส่วนที่สำคัญในการคิดมูลค่าพืชผลเหล่านี้ว่า ควรมี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร

มูลค่าเท่าได้ในวันที่ทำการบันทึกรายละเอียดที่ควรมีในการบันทึกเกี่ยวกับพืชผลอายุสั้น คือ ชนิดพืช จำนวนและมูลค่าของพืชผลที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวแล้ว (ที่รอจำหน่าย บริโภค หรือไว้ทำพันธุ์) ส่วนพืชผล ประเภทไม้ผล ไม้ยืนต้นต่างๆ จะมีรายละเอียดเป็นจำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ผล จำนวนและมูลค่าที่ ให้ผลแล้วเพื่อจะได้ประเมินมูลค่าได้เหมาะสมใกล้เคียงความเป็นจริง

4. จำนวนและมูลค่าสัตว์ การบันทึกทรัพย์สินเกี่ยวกับสัตว์และผลิตผลจากสัตว์ ควรมี การบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับสัตว์และผลิตผลไว้ให้ชัดเจน เช่น โคเนื้อ โคนม สุกรแม่พันธุ์ สุกรขุน ไก่เนื้อ ไก่ไข่ ฯลฯ เพื่อจะได้ประเมินมูลค่าได้เหมาะสมยิ่งขึ้น การบันทึกจำนวนและน้ำหนักของสัตว์ ควรจะได้บันทึกให้ถี่ถ้วน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการคำนวณผลผลิต และประสิทธิภาพในการผลิตสัตว์ ต่อไป

5. อาหารสัตว์และปัจจัยคงเหลือ เป็นการบันทึกจำนวนและมูลค่าของอาหารสัตว์และ ปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช ที่คงเหลืออยู่ในวันจดบันทึก การประเมินมูลค่าอาจใช้ ราคาที่ซื้อมา เพื่อขจัดปัญหาการเพิ่มหรือลดลงของทรัพย์สินเหล่านี้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการ เปลี่ยนแปลง

6 การบันทึกรายการเจ้าหนี้ลูกหนี้ การวิเคราะห์ทางการเงินของเกษตรกร ได้แก่ การ บันทึกเกี่ยวกับเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ตลอดจนเงินสดในมือ และในธนาคารที่มีอยู่ในวันที่ทำการสำรวจและ บันทึก เนื่องจากเกษตรกรบางรายอาจมีการกู้ยืมเงินจากแหล่งสินเชื่อต่างๆ หรือเพื่อนบ้านเพื่อนำไป ซื้อปัจจัยการผลิต และในบางกรณีอาจมีลูกหนี้มาขอกู้ยืมเงิน จึงควรมีการจดบันทึกรายละเอียดไว้ให้ ชัดเจน

การบันทึกข้อมูลในการผลิต

การบันทึกข้อมูลในการผลิต นับว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานอย่างหนึ่งซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วย ตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนจัดระบบการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ภายในฟาร์มและการปรับปรุง ประสิทธิภาพของการผลิตแต่ละกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น การบันทึกการผลิตพืชและการผลิตสัตว์ส่วนใหญ่ มักจะเป็นการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลา จำนวนวัสดุที่นำมาใช้ในการผลิต พื้นที่การผลิต และผลผลิต รวมทั้งการใช้แรงงานของทั้งฟาร์ม

1. การบันทึกการผลิตพืช เป็นการบันทึกสถิติและข้อมูลในการผลิตพืชต่างๆ เช่น เนื้อที่ เพาะปลูก การใช้ปุ๋ยและสารปราบศัตรูพืช และผลผลิตของพืชแต่ละชนิดและแต่ละแปลง รวมทั้งการ สรุปรูปการผลิตพืชทั้งหมดภายในฟาร์ม เพื่อทราบรายได้ทั้งหมดจากการผลิต ส่วนรายละเอียดในการ บันทึกนั้นย่อมแล้วแต่ความประสงค์ของเกษตรกร

1.1 การบันทึกต้นทุนการผลิตพืช เป็นการบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ของการผลิตพืชแต่ละชนิด ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายในช่วงระยะเวลา 1 รอบของการผลิตการบันทึก ต้นทุนการผลิตพืชอาจจะแยกมาจากการบันทึกประจำวัน หรือการบันทึกรายย่อยที่เกษตรกรจดไว้ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำงบประมาณ และการวางแผนฟาร์มต่อไป

1.2 การสรุปการผลิตพืช เป็นการนำข้อมูลการผลิตพืชทั้งตามมาสรุปลงในตารางเพื่อที่จะได้ทราบว่าผลผลิตที่ได้รับจากการปลูกพืชทุกชนิดมีมูลค่าเท่าใดและเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมดของฟาร์มในรอบปีนั้นมีจำนวนกี่ไร่การสรุปดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะจะช่วยให้เกษตรกรคำนวณราคาผลผลิตของแต่ละชนิดและของทั้งฟาร์มในได้สะดวกขึ้น และช่วยในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ความเร็วปีนั้นๆ ด้วย

1.3 สำหรับการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อที่เพาะปลูกพืชแต่ละชนิดนั้น ควรจะทำการบันทึกเมื่อได้ทำการเพาะปลูกพืชชนิดนั้นเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนผลผลิตน้ำจะทำการบันทึกหลังการเก็บเกี่ยวหรือนวล ก็ยอมแล้วแต่ชนิดของพืชผลว่ามีขั้นตอนการผลิตอย่างไรก่อนที่จะนำไปจำหน่าย หรือแปรรูป และการบันทึกซื้อพันธุ์พืชไว้ ช่วยให้นักเกษตรกรสามารถเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างสายพันธุ์เดียวกันหรือต่างสายพันธุ์ได้

2. การบันทึกการผลิตสัตว์ การบันทึกการผลิตสัตว์แต่ละชนิดมีรูปแบบแตกต่างกันตามประเภทของสัตว์ สำหรับฟาร์มที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นกิจการหลัก โดยเฉพาะอาจจำเป็นต้องมีรายละเอียดของการบันทึก มากกว่าฟาร์มที่มีการปลูกพืชเป็นหลัก และมีการเลี้ยงสัตว์ไม่มากนัก นอกจากนั้นการบันทึกบางอย่างอาจจำเป็นสำหรับฟาร์มบางขนาดหรือบางประเภท เช่น การบันทึกการผสมเทียม เป็นต้น

3. การบันทึกการใช้แรงงาน การบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้แรงงานในฟาร์มนั้น จะทำให้เกษตรกรได้ทราบถึงการใช้จ่ายแรงงานในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิดในแต่ละช่วง เพื่อที่จะได้ใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนการกระจายแรงงานให้เหมาะสม และเพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนแรงงานในบางช่วงของการผลิตได้ การบันทึกการใช้แรงงานอาจจะแยกเป็น บันทึกการใช้แรงงานเกี่ยวกับพืช บันทึกการใช้แรงงานเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งรวมถึงแรงงานประเภทต่างๆคือ คน สัตว์ และเครื่องจักรด้วย

การบันทึกรายรับและรายจ่าย

การบันทึกรายรับและรายจ่ายของฟาร์ม การบันทึกรายรับและรายจ่ายของฟาร์มมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่ในการกำหนดรายได้ รายจ่าย และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและงบประมาณฟาร์มด้วย ประเภทของการบันทึกรายรับและรายจ่ายแยกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. บันทึกรายรับและรายจ่ายจากพืช
2. บันทึกรายรับรายจ่ายจากสัตว์
3. บันทึกรายรับและรายจ่ายจากผลิตภัณฑ์สัตว์
4. บันทึกรายรับและรายจ่าย จากรายการเบ็ดเตล็ด

รูปร่างแบบของการบันทึกรายรับและรายจ่ายของฟาร์มมีลักษณะเดียวกัน คือประกอบด้วย ช่วงรายการ วันเดือนปี ปริมาณ ราคา/หน่วย และมูลค่า การบันทึกรายรับและรายจ่ายของฟาร์มอาจจะแยกประเภทตามชนิดของกิจกรรมหรือจะบันทึกคลงกันไปหลายๆ กิจกรรม แต่เมื่อถึงสิ้นปีหรือรอบการผลิตจะต้องจัดทำสรุปรายได้และรายจ่ายของฟาร์มเป็นภาพรวม

เมื่อมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ของฟาร์มแล้ว สิ่งที่เป็นที่เกษตรกรต้องทำคือ การทำบัญชีฟาร์มมาประกอบการวางแผนการผลิตในปีต่อไป เพื่อจะได้นำตัวเลขรายรับ รายจ่าย จากการทำบัญชีฟาร์มมาประกอบการวางแผนการผลิตในปีต่อไป เพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการผลิต คือ ที่ดิน ทุน แรงงาน ตลอดจนปัจจัยการผลิตต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 วิธีการจัดบันทึกกิจการฟาร์ม

การบันทึกหนี้สินและทรัพย์สิน

การบันทึกหนี้สินและทรัพย์สิน พ.ศ. 2562

ทรัพย์สิน				หนี้สิน			
ที่	เดือน	รายการและรายละเอียด	มูลค่า (บาท)	ที่	เดือน	รายการและรายละเอียด	มูลค่า (บาท)
ที่ดิน							
1	มิ.ย.	โฉนดเลขที่ 13004 ขนาด 2.5 ไร่	50,000	1	ส.ค.	เงินกู้ยืม	500,000
2	ส.ค.	โฉนดเลขที่ 13004 ขนาด 3 งาน	23,000	2	ก.ค.	ค่ารถแทรกเตอร์ค้ำชำระ (ผ่อน)	650,000
3							
ทรัพย์สินถาวร							
4	ก.ค.	โรงเรือนเก็บอุปกรณ์	120,000				
5	ก.ค.	โรงเรือนเลี้ยงแพะ	90,000				
6	ส.ค.	เครื่องสูบน้ำ	5,000				
7	ส.ค.	เครื่องบดอาหารสัตว์	10,000				
8							
พืช							
9	มิ.ย.	ลองกอง 20 ต้น	4,000				
10	มิ.ย.	ทุเรียน 30 ต้น	9,000				
11							
สัตว์							
12		แพะเพศผู้ 5 ตัว	25,000				
13		แพะเพศเมีย 10 ตัว	60,000				
14							
ปัจจัยคงเหลือ							
15	ธ.ค.	อาหารแพะ 5 กระสอบ	2,500				
16	ธ.ค.	ปุ๋ย 2 กระสอบ	1,600				
17							
ลูกหนี้+ทรัพย์สินอื่น							
18	ธ.ค.	เงินฝากบัญชีออมทรัพย์	5,000				
19	ธ.ค.	เงินฝากบัญชีฝากประจำ	6,000				
20	ธ.ค.	นายค้ำชำระพ่อพันธุ์แพะ	5,000				

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร

การบันทึกข้อมูลในด้านการผลิต

การบันทึกข้อมูลในด้านการผลิตพืช พ.ศ. 2563

ที่	เดือน	รายการ/รายละเอียด	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	รวม (บาท)
1	พ.ค.	ต้นพันธุ์ไม้ตง	300 ต้น	20	6,000
2	มิ.ย.	ปุ๋ยเคมีสูตร 15-20-24 ตราเรือใบ	5 กระสอบ	920	4,600
		รวม			10,600

การบันทึกข้อมูลในด้านการผลิตสัตว์ พ.ศ. 2563

ที่	เดือน	รายการ/รายละเอียด	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	รวม (บาท)
1	มิ.ย.	จ้างผสมพันธุ์สัตว์	2 ครั้ง	500	1,000
2	ก.ค.	อาหารแม่พันธุ์แพะนม	10 กระสอบ	330	3,300
		รวม			4,300

การบันทึกข้อมูลในด้านการการใช้แรงงานในฟาร์ม (พืช&สัตว์) พ.ศ. 2563

ที่	เดือน	รายการ/รายละเอียด	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	รวม (บาท)
1	มิ.ย.	จ้างคนงานประจำฟาร์ม (ชาย) รายเดือน	2 คน	9000	18,000
2	ก.ค.	จ้างเหมาตัดหญ้ารายเดือน	5 ไร่	200	1,000
		รวม			19,300

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร

การบันทึกรายรับและรายจ่าย

การบันทึกรายรับและรายจ่ายของฟาร์ม พ.ศ. 2562

รายจ่าย				รายรับ			
ที่	เดือน	รายการและรายละเอียด	มูลค่า (บาท)	ที่	เดือน	รายการและรายละเอียด	มูลค่า (บาท)
พืช							
1	มิ.ย.	ซื้อต้นพันธุ์ลองกอง 20 ต้น ต้นละ 200 บาท	4,000	1	ส.ค.	ขายยอดทุเรียนพันธุ์ดี 30 ยอด ยอดละ 10 บาท	300
2	ส.ค.	ซื้อต้นพันธุ์ทุเรียน 30 ต้น ต้นละ 300 บาท	9,000	2	ก.ค.		
3							
สัตว์							
4	ก.ค.	โรงเรือนเก็บอุปกรณ์	120,000				
5	ก.ค.	โรงเรือนเลี้ยงแพะ	90,000				
6	ส.ค.	เครื่องสูบน้ำ	5,000				
7	ส.ค.	เครื่องบดอาหารสัตว์	10,000				
8							

อ้างอิง

1. สุวลี กุลชล. บัญชีฟาร์ม. พัทลุง: วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง; 2556.
2. กรมส่งเสริมการเกษตร. การจัดการฟาร์ม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2556. หน้า 86-93.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร